

Lek, omsorg och lärande inte hand i hand på förskolan

När förskolebarn ställer frågor som berör naturvetenskap riskerar de att lämnas i sticket av sina förskollärare. Lärandet väger lätt bland förskollärarna trots att förskolans läroplan anger något annat. Det framgår av en avhandling från Göteborgs universitet.

Susanne Thulin har i sin avhandling undersökt hur lärare och barn kommunicerar kring naturvetenskap i förskolan. I sin studie har hon gjort videoobservationer på förskolor när barn och lärare arbetar med ett naturvetenskapligt innehåll i två temaarbeten, "Livet i stubben" och "Hur jord blir till".

Hennes resultat visar att det naturvetenskapliga innehållet riskerar att förbli osynligt för barnen. Då barnen frågar möts de oftast själva av frågor från lärarna. Mycket sällan får de svar, eller får ta del av lärarens kunskaper och erfarenheter på det aktuella området. Det är också läraren som lanserar språkbruket, exempelvis det antropomorfasta språkbruket där djur omtalas i mänskliga termer.

– Barn vill begripa världen men riskerar att bli lämnade åt ett eget planlöst meningssökande, säger Susanne Thulin.

Hon ser flera möjliga orsaker till resultaten.

– För det första kan det handla om att lärarna inte kan svaren på barnens frågor. För det andra kan det handla om att den traditionella och överordnade synen på verksamheten som har gällt i svensk förskola tar överhanden. Där väger omsorg och lek tyngre än lärande. Enligt den synen ska man som lärare inte vara föreskrivande och berätta allt är för barnen. Barnen ska tänka själva och ta reda på saker själva, säger Susanne Thulin.

Förskolans uppdrag har förändrats. Förskolans första läroplan kom 1998 vilket innebar att den fick en mer framskjuten roll i utbildningssystemet. Det förstärkta kunskapsuppdraget för förskolan understryks än mer i den revidering av läroplanen som börjar gälla 1 juli 2011. Inom det naturvetenskapliga området ska utöver biologi, ekologi och miljö nu även specifika innehållsområden som kemi, fysikaliska fenomen och teknik behandlas i förskolevardagen.

– Men ska barns lust att förstå väckas behöver lärare ha en förmåga att skapa kopplingar mellan barns vardagserfarenheter, barns vardagliga språk å ena sidan och ett naturvetenskapligt språk och ett naturvetenskapligt förhållningssätt å andra sidan. Innehållet måste få träda fram och bli synligt för barnen. Det betyder att barnen ställer frågor, får undersöka för att ta reda på svaren och får diskutera varför resultatet blev som det blev. Det kräver både vilja, mod och kompetens av förskollärarna, säger Susanne Thulin.

Avhandlingen har tillkommit inom ramen för den Nationella forskarskolan i Barndom, lärande och ämnesdidaktik (FoBa).

Läs avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/25276>

För mer information:

Susanne Thulin, telefon: 0709-548 405, 044-203 069, e-post: susanne.thulin@hkr.se

Susanne Thulin lägger fram sin avhandling *Lärares tal och barns nyfikenhet. Kommunikation om naturvetenskapliga innehåll i förskolan* vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande, Göteborgs universitet.

Tid: fredag 10 juni, kl 13.00,

Plats: Sal 07-318 (aulan), Högskolan Kristianstad